

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ БУЛОВИЋ против СРБИЈЕ

(Представка бр. 14145/04)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

1. април 2008. године

Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима предвиђеним чланом 44. став 2. Конвенције. Могуће су редакторске промене.

У предмету Буловић против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење) заседајући у већу у чијем су саставу били:

Francoise Tulkens, *председник*,
Antonella Mularoni,
Ireneu Cabral Barreto,
Vladimiro Zagrebelsky,
Dragoljub Popović,
Nona Tsotsoria, *судије*

и Sally Dollé, *секретар одељења*

после већања на затвореној седници одржаној 11. марта 2008. године,
изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (бр. 14145/04) против Државне заједнице Србија и Црна Гора, коју је Суду поднела према члану 34 Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту звана “Конвенција”) њена тадашња држављанка, гђа Радмила Буловић (у даљем тексту звана “подносиатељка представке”), дана 5. априла 2004. године.

2. Од 3. јуна 2006. године, после декларације о независности Црне Горе, Србија је искључива Висока страна уговорница у поступцима пред Судом.

3. Старатељ подносиатељке представке је 8. јуна 2004. године овластио оца подносиатељке представке, г. Р. Живановића, да подносиатељку представке заступа у поступцима пред Судом. Владу Државне заједнице Србија и Црна Гора а, касније, Владу Србије (у даљем тексту звана “Влада”) заступао је њен заступник, г. С. Царић.

4. Суд је 2. маја 2007. године одлучио да овој представци да предност, у складу с Правилем 41 Пословника Суда, као и да о њој обавести Владу. Примењујући члан 29 став 3 Конвенције, решено је, такође, да се донесе одлука да се основаност представке разматра заједно са њеном допуштеношћу.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносиатељка представке је рођена 1951. године и живи у Суботици.

6. Чињенице овог предмета, како су их странке доставиле, могу се сумирати на следећи начин.

A. Први круг парничног поступка

7. Општински суд у Сомбору је 9. марта 1994. године донео пресуду у корист подносиатељке представке и наложио С. Б., њеном бившем супругу, да јој плаћа

месечно издржавање у износу од 25% вредности минималне плате у Србији, почев од 10. децембра 1993. године, плус већ насталу затезну камату на то издржавање, заједно са законском каматом.

8. Ова пресуда је постала правоснажна до 31. маја 1994. године.

Б. Извршни поступак и други круг парничног поступка

9. Подносиатељка представке је 9. септембра 1996. године поднела захтев за извршење горе наведене пресуде и навела да је износ издржавања који доспева за исплату 5.226,00 југословенских динара плус законска камата. Она је посебно предложила да се ово извршење обави јавном продајом покретне имовине дужника.

10. Општинску суд у Сомбору („Општински суд“) је 12. септембра 1996. године прихватио захтев подносиатељке представке и издао решење о извршењу.

11. С. Б. је 26. септембра 1996. године поднео жалбу на ово решење, наводећи да није јасно како је подносиатељка представке израчунала тачан износ издржавања које тражи.

12. Општински суд је 3. фебруара 1998. године упутио С. Б. да покрене посебни парнични поступак у ком може да тражи да се предложено извршење прогласи недопуштеним.

13. С. Б. је 13. априла 1998. године поднео захтев у том смислу.

14. Општински суд је 27. новембра 1998. године наложио одлагање извршног поступка док се не заврши посебна грађанска парница.

15. Општински суд је 23. децембра 2002. године наставио извршни поступак *ex officio*, пошто је, *inter alia*, утврдио да је почев од 30. јуна 1999. године и сама посебна грађанска парница прекинута и да чека исход другог предмета.

16. С. Б. је 25. фебруара 2003. године поново тражио да се извршни поступак одложи, с обзиром на касније поновне покретање посебне грађанске парнице.

17. Центар за социјални рад је 25. јула 2003. године именовано привременог старатеља који ће поступати у име подносиатељке представке, која је у међувремену лишена пословне способности.

18. Старатељ подносиатељке представке је 2. децембра 2003. године тражио да се извршни поступак настави и навео да је посебна грађанска тужба коју је поднео С. Б. одбијена.

19. Општински суд је 6. априла 2004. године одбио захтев за прекид извршног поступка који је поднет 25. фебруара 2003. године.

20. С. Б. је 14. априла уложио жалбу на ову одлуку.

21. Општински суд је 25. октобра 2006. године у интерном документу приметио да је цео спис поступка извршења грешком стављен у спис другог предмета, због чега жалба није разматрана још од 14. априла 2004. године.

22. Трочлано судско веће Општинског суда је 26. октобра 2006. године одбило ову жалбу и потврдило одлуку од 6. априла 2004. године.

23. Судски извршитељи су 1. марта 2007. године покушали да уђу у кућу С. Б. ради пленидбе његове покретне имовине. Они, међутим, очигледно нису могли да то учине пошто су „просторије закључане“.

24. С. Б. је 27. априла 2007. године обавестио судске извршитеље да је у међувремену потпуно измирио свој дуг подносиатељки представке.

25. Подносиатељка представке је 17. маја 2007. повукла свој захтев за извршење који је поднела Општинском суду, наводећи да је С. Б. исплатио дуг заједно са трошковима и каматом.

26. Подносиатељка представке је истог дана потписала посебну изјаву у том смислу.

27. Председник Општинског суда је 23. маја 2007. године упутио допис адвокату подносиатељке представке у коме се наводи следеће:

„Што се тиче ... [вашег клијента] ... извршном предмету [,] ... желели бисмо да се извинимо за ... [његово] ... дуго трајање, ... за које постоји неколико разлога као што су ... [њен] ... недолазак на заказана рочишта, законит прекид овог поступка који је трајао пет година, ... [време потребно за именовање] ... старатеља ... и неоправдано дуго време које је било потребно суду да донесе решење у вези с жалбом ... [коју је поднео С. Б.] ... против [судске] ... одлуке од 6. априла 2004. године.“

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО

A. Закон о извршном поступку из 2000. године (објављен у Службеном листу Савезне Републике Југославије – Сл. лист СРЈ – бр. 28/00, 73/00 и 71/01)

28. Чланом 4 став 1 предвиђено је да је извршни суд обавезан да одмах поступи по решењу.

29. Члановима 63 – 84 регулисано је извршење јавном продајом покретне имовине дужника.

B. Закон о извршном поступку из 2004. године (објављен у Службеном гласнику Републике Србије – Сл. гласник РС – бр. 125/04)

30. Овај закон је ступио на снагу 23. фебруара 2005. године, тиме ставивши ван снаге Закон о извршном поступку из 2000. године. У складу с чланом 304, међутим, сви извршни поступци покренути пре 23. фебруара 2005. године морају се завршити у складу с претходним законодавством.

B. Релевантне одредбе Закона о облигационим односима

31. Релевантне одредбе овог Закона наведене су пресудом *В. А. М. против Србије* (бр. 39177/05, ставови 71 и 72, 13. март 2007. године).

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6 КОНВЕНЦИЈЕ

32. Подносиатељка представке се није ослонила на неку одређену одредбу Конвенције. У суштини, она се, међутим, жалила што тужена држава није обезбедила брзо извршење правоснажне пресуде донете у њену корист.

33. Суд сматра да ову притужбу треба разматрати према члану 6 став 1 Конвенције, која у њеном релевантном делу, гласи како следи:

„Приликом утврђивања његових [или њених] грађанских права и обавеза ..., свако лице има право на ... суђење у разумном року код [суда]...“

А. Допуштеност

1. Исцрпљеност домаћих правних средстава

34. Влада је навела да подносиатељка представке није исцрпела сва делотворна домаћа правна средства. Посебно, она није покренула посебну грађанску парницу према члановима 172, 199 и 200 Закона о облигационим односима, а није се позвала ни на релевантне одредбе Конвенције које су директно примењиве.

35. Подносиатељка представке је оспорила делотворност овог правног средства.

36. Суд је већ утврдио да се горе наведено правно средство не може сматрати делотворним у смислу његове утврђене судске праксе према члану 35 став 1 Конвенције (видети *Томић против Србије*, бр. 25959/06, ставови 76 и 81, 26. јун 2007. године). Он не види ниједан разлог да одступи од овог става у предметном случају и закључује да се, према томе, примедба Владе мора одбацити.

2. „Статус жртве“ подносиатељке представке и примена члана 37 став 1(б) Конвенције

37. Влада је приметила да је подносиатељка представке добила „потпуну накнаду“ од С. Б. и да јој је Општински суд упутио званично извињење због претеране дужине спорног поступка. Она, према томе, више није била „жртва“, у смислу члана 34 Конвенције (видети *Faulkner против Уједињеног Краљевства*, бр. 37471/97, одлука од 18. септембра 2001. године).

38. Влада је даље тврдила да, алтернативно, представку треба скинути са списка предмета Суда пошто је то питање већ решено.

39. Суд подсећа да нека одлука или мера повољна за подносиоца представке није у начелу довољна да га лиши статуса „жртве“ сем ако је национални органи нису признали, било изричито или прећутно, а затим доделили накнаду за повреду Конвенције на коју се жали (видети *Dalban против Румуније [ВВ]*, бр. 28114/95, став 44, ЕЦХР 1999-VI).

40. Чак и под претпоставком да је подносиатељка представке добила довољну недвосмислену потврду наводно претрпљене повреде (видети став 27 у горњем тексту), Влада јој није обезбедила никакву накнаду за закашњење о коме је реч. Даље се јасно примећује да се случај подносиатељке представке јасно разликује од случаја *Faulkner* на који се Влада позвала. Суд стога налази да је подносиатељка представке задржала статус жртве и одбија примедбу Владе с тим у вези.

41. Суд најзад сматра да, пошто нема наведене накнаде, тужена Држава тек треба да „надокнади“ „ефекте могуће повреде Конвенције“ (видети *Kaftailova против Летоније (брисање) [ВВ]*, бр. 59643/00, став 48, 7. децембар 2007. године, што се тиче општих начела). Стога се ово питање не може скинути с листе Суда у складу с чланом 37 став 1 (б) Конвенције.

3. Закључак

42. Суд сматра да жалба подносиатељке представке није очигледно неоснована у смислу члана 35 став 3 Конвенције и не налази ниједан основ да је прогласи допуштеном.

Б. Основаност

1. Аргументи које су изнеле стране

43. Влада је тврдила да није било повреде члана 6 става 1 Конвенције.

44. Посебно, што се тиче периода после 3. марта 2004. године, она је истакла да је поступак о коме је реч био у прекиду у складу с релевантним домаћим законодавством.

45. Влада је најзад тврдила да је погрешно улагање списа предмета подносиољке представке „техничка грешка“ која се није могла исправити пошто подносиољка представке није на то имала посебну примедбу.

46. Подносиољка представке се с тим није сложила и поновно је потврдила њене првобитне притужбе.

2. Релевантна начела

47. Суд подсећа да се извршење пресуде коју је суд донео мора сматрати саставним делом „суђења“ у сврхе члана 6 (видети *Hornsby против Грчке*, пресуда од 19. марта 1997. године, *Извештаји о пресудама и одлукама*, 1997 – II, стр. 510, став 40).

48. Даље, закашњење у извршењу неке пресуде може бити оправдано у одређеним околностима. Међутим, оно не може бити такво да угрожава суштину права заштићеног чланом 6 став 1 Конвенције (видети *Immobiliere Saffi против Италије [ВВ]*, бр. 22774/93, став 74, ЕЦХР 1999-V)

49. Најзад, без обзира да ли је дужник приватно лице или актер под контролом државе, на држави је да предузме све неопходне мере да изврши правоснажну судску пресуду и тако обезбеди делотворно учешће њеног целог апарата (видети, *mutatis mutandis*, *Pini и други против Румуније*, бр. 78028/01 и 78030/01, ставови 174 – 189, ЕЦХР 2004 – V (изводи); видети, такође, *mutatis mutandis*, *Hornsby*, цитиран у горњем тексту, стр. 511, став 41).

3. Оцена Суда

50. Суд прво примећује да се спорни поступак завршио 17. маја 2007. године (видети став 25 у горњем тексту). Овај поступак је стога трајао неке три године и два месеца од када је Србија ратификовала Конвенцију 3. марта 2004. године (што је период који спада у надлежност Суда *ratione temporis*).

51. Друго, Суд примећује да се, како би се утврдила оправданост закашњења о коме је реч, такође, мора узети у обзир стање предмета на дан ратификације (видети, *mutatis mutandis*, *Предузеће ЕВТ против Србије*, бр. 3102/05, став 51, 21. јун 2007. године) и примећује да је 3. марта 2004. године поступак на који се жали већ био нерешен приближно седам година и шест месеци (видети ставове 9 – 18 у горњем тексту).

52. Треће, изгледа да је спис предмета подносиољке представке био затурен код Општинског суда у периоду од 14. априла 2004. године до 25. октобра 2006. године, због чега у међувремену није било никаквог процедуралног напретка. Заиста, председник Општинског суда је то сам признао (видети став 21 у горњем тексту).

53. Најзад, поступак о коме је реч завршио се не као резултат успешне пленидбе коју је обавио Општински суд, већ због одлуке подносиољке

представке да повуче свој захтев за извршење као одговор на исплату од стране дужника (видети ставове 25 – 26 у горњем тексту).

54. У овим околностима, Суд сматра да српски органи нису делотворно спровели спорни поступак извршења, чиме је угрожена суштина „права на суђење“ подносиоце представке. Према томе, дошло је до повреде члана 6 став 1 Конвенције.

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41 КОНВЕНЦИЈЕ

55. Члан 41 Конвенције предвиђа:

“Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.”

A. Штета

56. Подносиоца представке није поднела захтев ни за материјалну ни за нематеријалну штету. Према томе, Суд сматра да не постоји потреба да јој се додели било који износ по овом основу.

B. Трошкови

57. Приметивши да је поступак пред домаћим судом у међувремену повољно завршен, подносиоца представке је тражила 202.500,00 српских динара за трошкове пред домаћим судом као и за трошкове поступка пред овим Судом.

58. Влада је навела да је овај захтев задоцнио.

59. Суд примећује да је подносиоца заиста поднела свој захтев 31. октобра 2007. године, а да је крајњи рок да то учини био 22. октобар 2007. године. Подносиоца представке, према томе, није испоштовала Правило 60 ставови 2 и 3 Пословника Суда. Њен захтев се, стога, одбија.

ИЗ ГОРЕ НАВЕДЕНИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. *Проглашава* представку допуштеном;
2. *Сматра* да је дошло до повреде члана 6 став 1, Конвенције;
3. *Одбија* захтев подносиоце представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 1. априла 2007. године у складу са правилем 77 ставови 2 и 3 Пословника Суда.

Sally Dollé

Francoise Tulkens

Заменик секретара

Председник